

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan

KESTÄVÄN KEHITYKSEN LINJAUS

SISÄLLYS

1. Johdanto	3
2. Agenda 2030-tavoitteet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan näkökulmasta	5
3. Linjaukset	7
3.1. Hallinnonalan toiminta kestäväälle pohjalle	8
3.2. Kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat	9
3.3. Luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa	10
3.4. Merkityksellisen elämän edellytykset toteutuvat yhdenvertaisesti..	11
3.5. Seuranta	12

Kuvat: Pia Inberg/Keiksi/Finland Promotion Board | Nadine Shaabana/Unsplash | Suvi-Tuuli Kankaanpää

1. JOHDANTO

Globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 hyväksyttiin YK:ssa vuonna 2015. Agenda 2030 muodostaa ensimmäisen YK:n jäsenvaltioita koskevan toimintaohjelman ja tavoitteiston kestävän kehityksen toteuttamiseksi.

Agenda 2030 tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen ja kestävään kehitykseen, jossa otetaan huomioon ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset ulottuvuudet tasavertaisesti. Tavoitteena on kääntää globaali kehitys uralle, jossa ihmisten hyvinvointi ja ihmisoikeudet, talouden vauraus ja yhteiskuntien vakaus turvataan ympäristön kannalta kestävällä tavalla ja poistetaan äärimmäinen köyhyys maailmasta.

Agenda 2030 edistää kestävää kehitystä 17 päätavoitteen ja 169 alatavoitteen kautta, jotka kytkeytyvät toisiinsa. Niiden toimeenpano edellyttää integroivaa otetta ja toimia niin paikallisella, alueellisella,

kansallisella kuin globaalilla tasolla. Niin julkisen- ja yksityisensektorin, kuin kansalaisyhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden on toimittava tavoitteiden eteen.

YK:n asettaman riippumattoman kansainvälisen tiedeasiantuntijaryhmän maailman kestävän kehityksen tilasta laatiman tieteellisen arvion mukaan (Global Sustainable Development Report, 2019) Agendan toimeenpanossa ei globaalisti ole edetty toivottuun suuntaan. Tutkijat peräänkuuluttavat yksittäisten ratkaisujen sijaan kokonaisten systeemien murtamista.

Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kiinteästi nivoutuneet yhteen. Ihmisten eriarvoistuminen, ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuuden kato ovat suurimpia ongelmia. Toimintakykyisen ja osaavan ihmiskunnan perustan luomiseksi tutkijat ehdottavat keskittymistä ihmisten hyvinvoinnin ja mahdollisuuksien turvaamiseen, painottaen

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

KUVA 1.
Agenda 2030
-tavoitteet.

erityisesti varhaislapsuutta. Lisäksi tulee keskittyä oikeudenmukaisuuden, kestävien talouksien, kestävien kaupunkien, hiilestä irtautumisen, ruokatuotannon ja luonnonjärjestelmien turvaamisen haasteisiin.

Raportissa tarkastellaan myös tieteen roolia Agenda 2030 saavuttamisessa kiinnittäen huomiota muiden muassa tieteen, poliittisen päätöksenteon ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyön tärkeyteen.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) **”Osallistava ja osaava Suomi”** lähtökohtana on luoda Suomesta sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehityksen yhteiskunta vuoteen 2030 mennessä. Hallitusohjelman mukaan Suomi kantaa globaalia vastuuta sekä toimii aktiivisesti ja edelläkävijänä Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö osallistuu Suomen kansalliseen Agenda 2030 toimeenpanoon muun muassa Suomen kestävä kehityksen ja kehityspoliittisissa toimikunnissa, sekä valtioneuvoston kanslian johdolla laadittavaan Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävän Suomen kansallisen tiekartan valmisteluun.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on strategiassaan 2030 lupautunut vahvistamaan kansainvälistä vaikuttavuutta ja globaalia vastuuta sekä sitoutunut kestäväan kehitykseen. Ministeriö on lupautunut tekemässään kestäväan kehityksen yhteiskuntasitoumuksessa ottamaan huomioon kestäväan kehityksen tavoitteet ja periaatteet toiminnassaan sekä alaistensa virastojen ja laitosten ohjauksessa. Ministeriö kannustaa hallinnonalansa toimijoita aktiivisesti edistämään ja toimeenpanemaan kestäväan kehityksen tavoitteita.

Vuonna 2017 opetus- ja kulttuuriministeriö asetti kestäväan kehityksen työryhmän, jonka tarkoituksena on edistää kestäväan kehityksen Agenda 2030:n toimeenpanoa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Työryhmä on laatinut toimeksiantonsa mukaisesti linjauksen, jonka valmistelua pohjusti vuonna 2018 toteutettu työpajoista ja verkkokuulemisesta muodostunut avoin kuulemisprosessi ministeriön hallinnonalan toimijoille ja sidosryhmille. Kuulemisprosessin käytännön toteutuksesta vastasi Gaia Consulting Oy, jonka kokoamaan raporttiin on koottu keskeiset tulokset (<https://okmkeke.wordpress.com>).

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestäväan kehityksen linjaukset tukevat ja osaltaan täydentävät Suomen kansallista kestäväan kehityksen Agenda 2030:n toteuttamistyötä.

Linjauksessa on pyritty tunnistamaan Agenda 2030:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030:n tavoitteiden yhtymäkohdat sekä luomaan kokonaiskuvaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan osallistumisesta kestäväan kehityksen globaalien tavoitteiden edistämiseen.

Linjaukset toimivat toimintapuitteita kartoittavana tukena opetus- ja kulttuuriministeriön ja hallinnonalan kestäväan kehityksen Agenda 2030:n toimeenpanossa.

Kuvat: Pasi Markkanen/Finland Promotion Board | Suvi-Tuuli Kankaanpää

2. AGENDA 2030 -TAVOITTEET

opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan näkökulmasta

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamiselle. Koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin voidaan osallistua kaikkien Agenda 2030 -tavoitteiden edistämiseen. Agenda 2030 sisältää myös suoraan koulutusta ja osaamista, tutkimus- ja innovaatio toimintaa, kulttuuria, nuorten osallisuutta ja liikuntaa koskevia tavoitteita.

Kestävän kehityksen edistämiseksi on tehty opetus- ja kulttuuriministeriössä ja sen hallinnonalalla pitkäjänteistä ja määrätietoista työtä. Agenda 2030:n myötä kestävän kehityksen tavoitteet ovat ministeriön kansallisessa, eurooppalaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä entistä enemmän keskiössä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan erityinen vastuu on sosiaaliseen kestävyteen liittyvien tavoitteiden edistämässä, kuten sivistyksen ja ihmisten hyvinvoinnin vahvistamisessa. Ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen

kestävyyden tavoitteet muodostavat kuitenkin kokonaisuuden, jotka tukevat ja täydentävät toisiaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimilla voidaan edistää kulttuurista muutosta, joka on edellytyksenä muutokselle kohti kokonaisvaltaista kestävä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sen hallinnonalan viimeaikaiset strategiat ja linjaukset luovat aiempaa vahvemman pohjan kestävän kehityksen mukaisen toiminnan edistämiseksi. Tätä pohjaa on kuitenkin tarpeen vahvistaa ministeriön omassa ja sen hallinnonalan toiminnassa.

Ministeriö edistää kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoitteiden toteutumista säädös-, talous- ja informaatio-ohjauksella. Kestävän kehityksen edistäminen on pääsääntöisesti sisällytetty opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoja koskevaan lainsäädäntöön ja ohjausasiakirjoihin. Valtionavustustoiminnassa ministeriö on sitoutunut edistämään kulttuurista moninaisuutta, yhteisöllisyyttä ja osallisuut-

ta, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kestävä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsauksen (2018) keskeiset tavoitteet ovat yhtenevät Agenda 2030 -tavoitteiden kanssa. Koulutus- ja osaamistason nostaminen ja jatkuvan oppimisen edellytyksen turvaaminen sekä panostukset varhaiskasvatukseen, tutkimus- ja

kehittämistoimintaan, tietopolitiikkaan, ihmisten hyvinvointiin, luovuuteen, taiteeseen ja kulttuuriin vahvistavat kestävän kehityksen perustaa. Eriarvoistumisen pysäyttäminen, osallisuuden vahvistaminen, taiteen, kulttuurin ja liikunnan saatavuuden parantaminen yhteiskunnallisen koheesion pohjana ovat edellytyksiä kestävyden rakentamiselle.

Kestävän kehityksen arvot, periaatteet, globaali vastuu ja näiden mukainen toiminta ulottuvat opetus- ja kulttuuriministeriön strategian 2030 kaikille osa-alueille:

kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat

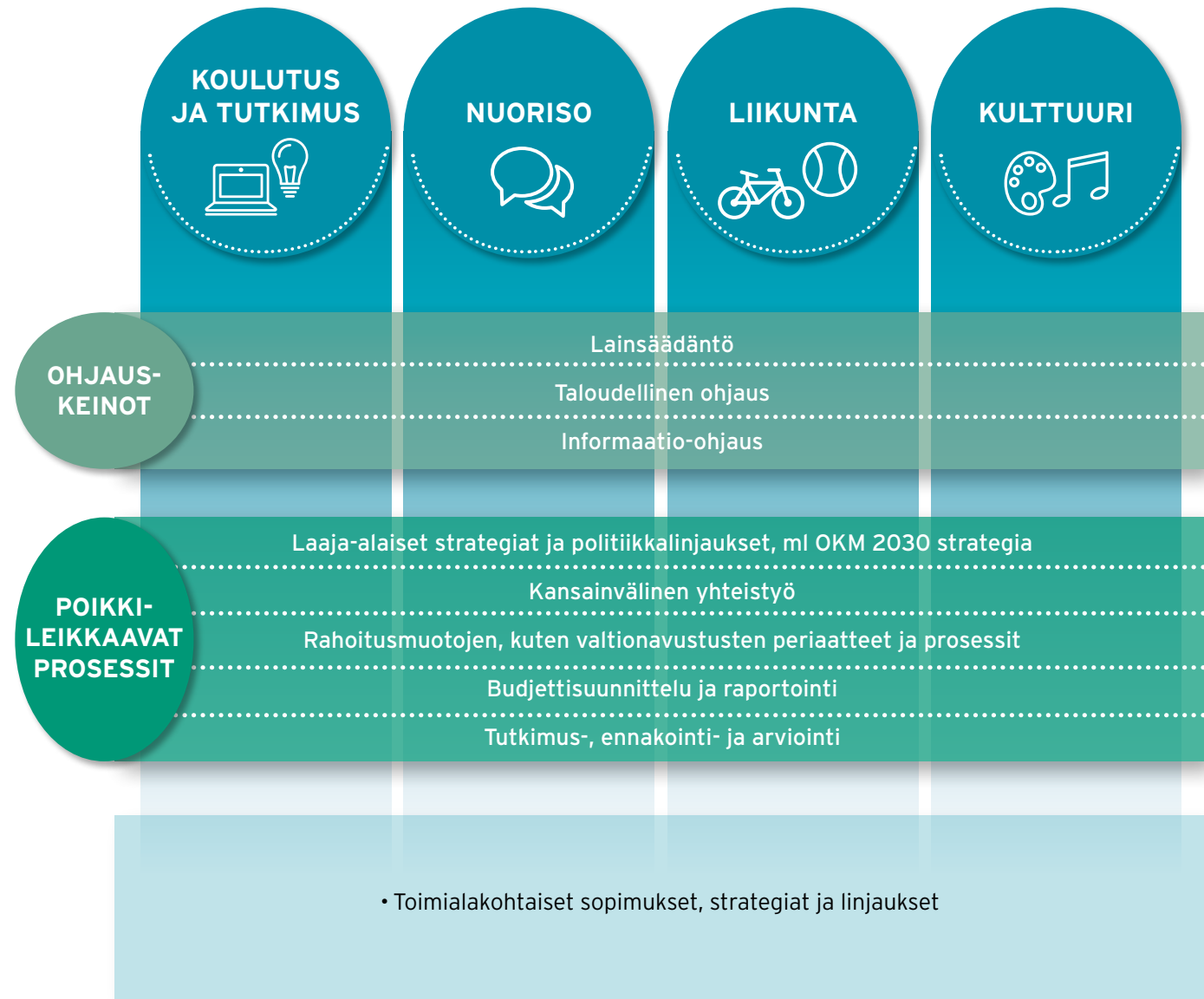

luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa ja,

merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti

KUVA 2.
 Kestävän kehityksen ja Agenda 2030 -tavoitteiden toimeenpano opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla: ohjauskeinot ja poikkihallinnolliset prosessit.

3. LINJAUKSET

3.1 Hallinnonalan toiminta kestävälle pohjalle

Agenda 2030 tavoitteita, joita edistetään:

3.2 Kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat

3.3 Luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa

Väilliset SDG:t:

3.4 Merkityksellisen elämän edellytykset toteutuvat yhdenvertaisesti

Väillinen SDG:

3.1 Hallinnonalan toiminta kestäväälle pohjalle

Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii tehokasta ja vastuullista hallintoa. Tavoitteissa onnistuminen edellyttää yhteistyötä ja globaalia kumppanuutta.

Kestävä kehityksen mukainen toiminta on opetus- ja kulttuuriministeriön ja sen koko hallinnonalan toimintaa läpileikkaava ja sitouttava. Kestävä kehitys on otettu hyvin huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla varsinkin strategioiden tasolla. Jatkossa on tärkeää kehittää ja uudistaa tapoja saattaa Agenda 2030 -tavoitteet nykyistä vahvemmin ja kokonaisval-

taisemmin osaksi ministeriön omaa ja koko hallinnonalan toimintaa. Olennaista on riittävä osaamisen kehittäminen, virkamiesten ja toimijoiden sitouttaminen laajasti sekä eri hallinnon- ja toimialojen välinen yhteistyö.

Kestävä kehityksen merkityksen voimistuessa tarvitaan uusia konkreettisia toimintamalleja, joilla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimilla voidaan tukea kestävää toimintaa. Kun kestävä kehitys otetaan kokonaisvaltaisesti lähtökohdaksi toiminnassa, toiminta- ja organisoitumistavat voivat myös uudistua merkittävästi.

LINJAUKSET:

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- sitoutuu omassa toiminnassaan kestävään toimintaan kulttuuriin
- tarkistaa oman toimintansa ja käytäntöjensä, muun muassa valtionavustustoiminnan periaatteiden, kestävä kehityksen mukaisuuden sekä tekee tarvittavat muutokset
- vakiinnuttaa ministeriön kestävä kehityksen työryhmän toiminnan ja parantaa sisäistä koordinaatiota
- toimii ennakoivasti ja aktiivisesti kestävä kehityksen arvojen eteenpäin viemiseksi kansallisella tasolla, Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä
- ottaa huomioon hallinnonalansa virastojen ja laitosten sekä toimialojensa ohjauksessa kestävä kehityksen ja Agenda 2030 -tavoitteet sekä seuraa ja arvioi näiden tavoitteiden toteutumista
- luo edellytyksiä ja kannustaa hallinnonalansa toimijoita kestävä kehityksen verkostojen luomiseen ja kehittämiseen sekä toimialojen rajat ylittävään yhteistyöhön
- kannustaa hallinnonalojen toimijoita vahvistamaan toimiaan Agenda 2030:n edistämiseksi kansainvälisessä yhteistyössään sekä vahvistamaan globaalia vastuuta
- tekee toimialakohtaisia selvityksiä Agenda 2030 -tavoitteiden ja kestävä kehityksen edistämisestä

Agenda 2030
tavoitteita, joita
edistetään:

3.2 Kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat

Osaaminen on kestävän kehityksen ja koko Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamisen edellytys. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sen hallinnonala vastaavat yhteiskunnan sivistysperustasta. Osaaminen siirtyy työelämään ja yhteiskuntaan osaavien ihmisten kautta.

Varhaiskasvatus, koulutus, tiede, taide, kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat yhteiskuntaa ja luovat edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnille, mikä mahdollistaa kestävän kehityksen mukaisen toiminnan. Elinikäisen oppimisen avaintaidot¹ ovat edellytyksiä sille, että ihmisillä on kyky seurata globaalia, oman yhteiskunnan ja lähiympäristön kehitystä sekä siten myös kestävää kehitystä ja osallistua siitä käytävään keskusteluun. Korkea koulutustaso mahdollistaa osaamisen, tieteen ja taiteen kehityksen siten, että kestävän kehityksen haasteisiin voidaan löytää sosiaalisia, kulttuurisia ja teknologisia ratkaisuja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat. Se tarkoittaa muun muassa sivistyk-

sellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta ja kulttuurisia oikeuksia.

Ministeriön strategia on linjassa Agenda 2030 -tavoitteen 4 kanssa. Lähtötilanne Suomessa on varsin hyvä, mutta tavoitteiden saavuttaminen ja niissä pysyminen edellyttää entistä määrätietoisempaa toimintaa. Esimerkiksi suomalaisten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on vähäisempää kuin OECD-maissa keskimäärin. Varsinkin erot muihin Pohjoismaihin ovat suuria. Perusopetuksen oppimistuloksissa on havaittavissa selvä lasku. Oppilaiden taustat määrittävät entistä enemmän oppimistuloksia ja jatko-opintoihin siirtymistä. Ilman toisen asteen tutkintoa jää vuosittain noin 15 % nuorista. Lisäksi korkea-asteen tutkintojen suorittaneiden nuorten aikuisten osuus on kääntynyt laskuun. Ministeriön strategian mukaan tulee varmistaa yhdenvertainen ja laadukas koulutus sekä jatkuvan oppimisen mahdollisuus kaikille kaikilla koulutusasteilla.

LINJAUKSET:

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- kannustaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjiä kestävän kehityksen näkökulmien integrointiin kasvatukseen ja koulutukseen
- painottaa kestävän kehityksen näkökulmien huomioimisen tärkeyttä opettajankoulutuksessa ja tukee kestävän kehityksen vahvistamista opettajien täydennyskoulutuksessa
- edistää kestävän kehityksen osaamista vahvistamalla formaalin sekä non- ja informaalin koulutuksen yhteistyötä
- kehittää yleisiä kirjastoja tiedon saatavuutta turvaavina ja jatkuvaa oppimista edistävinä toimijoina
- kannustaa liikunta-, nuoriso-, taiteen ja kulttuurin alojen toimijoita toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti ja edistämään kestävän kehityksen osaamista
- painottaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien ja henkilökohtaisen ohjauksen lisäämistä
- edistää kestävän kehityksen kokonaisvaltaista, eri elämänalueille ulottuvaa jatkuvaan oppimiseen nivottua toimintaa sekä tiedon siirtymistä toimintaan ja suunnitelmista käytäntöön

Hallitus laatii ohjelmansa mukaisesti vuoden 2020 loppuun mennessä koulutuspoliittisen selonteon, jossa etsitään yhteiset pitkän aikavälin keinot Suomen koulutus- ja osaamistason nostamiseksi, koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi

ja oppimiseröjen kaventamiseksi. Hallitusohjelma edellyttää myös kestävän kehityksen, sekä ilmasto- ja tasa-arvokasvatuksen huomioimista läpileikkaavina teemoina eri koulutusasteilla.

¹ luku- ja kirjoitustaito, monikielisyys, numeeriset, luonnontieteiden ja insinööritieteiden taidot, digitaaliset ja teknologiset taidot, sosiaaliset taidot ja oppimistaidot, kansalaistaidot, yrittäjyyttä, kulttuuritietoisuuteen ja -ilmaisuuksiin liittyvät taidot

3.3 Luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa

Investoinnit osaamiseen, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, nuorisotyöhön, taide-, kulttuuri- ja liikuntatoimintaan tukevat talouden ja yhteiskunnan kestävästä uusiutumista ja kansalaisten hyvinvointia sekä tutkivaa, luovaa, vastuullista ja kansainvälistä elämänsäntettä. Tämä on linjassa erityisesti Agenda 2030 -tavoitteiden 8, 9, 11 ja 12 kanssa ja toimintatapana tukee Agenda 2030:n toimeenpanoa kokonaisuudessaan.

Aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelu ja kansalaisyhteiskunta toimivat muutosvoimana vastuullisuuden edistämiseksi ja tarjoavat parhaimmillaan ratkaisuja kestävä kehityksen globaaleihin haasteisiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja ympäristökysymyksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategian mukaan globalisaatio, ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, väestörakenteen muutokset ja eriarvoistumiskehitys sekä erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat ministeriön tavoitteisiin ja toimintaan. Talouden kasvua, työelämän kehitystä ja yhteisöjen elinvoimaa edistetään kestävä kehityksen periaattein. Taidetta ja kulttuuria

tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti ja huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä.

Lähtötilanne Suomessa suhteessa Agenda 2030 -tavoitteisiin on vaihteleva. Suomi erottuu kansainvälisissä vertailuissa edukseen kansakuntana, jonka menestys perustuu luovuuteen, osaamiseen ja innovaatiokyvykkyyteen. Julkiset ja yksityiset investoinnit tutkimukseen ja kehittämistoimintaan laskivat kuitenkin yhtäjaksoisesti lähes vuosikymmenen vuoteen 2017 saakka. Ilmiöpohjaista ja monitieteistä tutkimusta kuvaava tietopohja kaipaa vahvistamista ja kehittämistä, sillä ilmiöpohjainen ja monitieteinen tutkimus sekä tutkimuksen ja osaamisen keskittymät ohjaavat kehitystä entistä enemmän.

Taiteilijoiden, tutkijoiden ja kansalaisyhteiskunnan ääntä ja osaamista yhteiskunnallisessa keskustelussa on tarpeen vahvistaa. Esimerkiksi taide- ja kulttuurialan opetus ja koulutus, mukaan lukien taiteen perusopetus, osana koulutusjärjestelmää tuottaa osaamista, jota tulisi hyödyntää tehokkaasti yhteiskunnan kehittämisessä.

LINJAUKSET:

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- vahvistaa tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytyksiä ja voimavaroja hallitusohjelman TKI-tiekartan mukaisin toimin ja vahvistaa TKI-toiminnan mahdollisuuksia tukea Agenda 2030 tavoitteiden toteuttamista
- vahvistaa yhteiskuntavastuullisuutta ja kestävä kehitystä liikuntaa edistävien järjestöjen ja nuorisolaan sekä taiteen ja kulttuurin alojen toiminnassa resurssi- ja informaatio-ohjauksen keinoin
- edistää liikuntapaikkojen ja kulttuuritilojen rakentamisessa ja olemassa olevan rakennuskannan kunnossapidossa ja hyödyntämisessä energiatehokkuuden, kiertotalouden ja muiden kestävyden periaatteiden käyttöön ottoa
- edistää kulttuuriperinnön suojelemista, vaalimista ja kestävä käyttöä hallitusohjelman mukaisesti laadittavan kulttuuriperintöstrategian toimin
- edistää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen sekä tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa kestävä kulttuurimatkailua

Agenda 2030 tavoitteita, joita edistetään:

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Väiilliset SDG:t

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

5 SUKUPUOLEN TASA-ARVO

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

13 ILMASTOTEKOA

3.4 Merkityksellisen elämän edellytykset toteutuvat yhdenvertaisesti

Agenda 2030 on toimintasuunnitelma ihmisten, maapallon ja hyvinvoinnin hyväksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön strategian mukaisesti ministeriön tehtävänä on luoda ihmisille mahdollisuuksia kokea elämä merkityksellisenä. Lupauksena se tarkoittaa koko toimialan tuottamia palveluja ja sisältöjä, niiden saavutettavuutta ja yhdenvertaista kohdentumista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoilla tehtävällä työllä on kauaskantoisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ja menestymiseen. Hallinnonalan toiminta on lähellä kansalaisten arkea. Koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikalla luodaan perustaa yhteiskunnalliselle yhteenkuuluvuudelle, luottamukselle, kansalaisten keskinäiselle kunnioitukselle, avoimuudelle ja kulttuuriselle moninaisuudelle.

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia tähtää merkityksellisen elämän yhdenvertaiseen edistämiseen siten, että aktiivinen kansalaisuus ja elämäntapa vahvistuvat, liikunnan, taiteen ja kulttuurin harrastaminen lisääntyvät ja että lasten ja nuorten

ääni vaikuttaa yhteiskunnassa. Tavoitteena on lisätä yhteistä vastuuta, osallisuutta, avoimuutta ja yhteisöllisyyttä. Lupauksena tämä tarkoittaa koko toimialan tuottamia palveluja ja sisältöjä, niiden saavutettavuutta sekä yhdenvertaista kohdentumista.

Ministeriön strategia on linjassa Agenda 2030 -tavoitteiden 5, 8, 10 ja 11 kanssa ja tukee välillisesti muita tavoitteita.

Lähtötilanne Suomessa on hyvä, mutta väestön eriarvoistumisen pysäyttäminen edellyttää toimenpiteitä. Esimerkiksi taiteen, kulttuurin ja liikunnan harrastamisessa on eroja väestön sosioekonomisen taustan, koulutustason ja alueellisen sijainnin mukaan. Liikkumattomuus uhkaa hyvinvointia ja terveyttä. Erityinen haaste on kehittää sellaisia toiminta- ja palvelumuotoja, jotka sekä kiinnostavat että tavoittavat vähän taidetta, kulttuuria ja liikuntaa harrastavia ihmisiä. Taide, kulttuuri ja liikunta tulee nähdä myös laajempaan yksilöiden ja yhteisöjen luomana merkityksellisenä sisältönä, joka tuo kestävään kehitykseen inhimillisen ja sosiaalisen merkityksen.

LINJAUKSET:

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikilla koulutusasteilla
- edistää eri väestöryhmien yhdenvertaisia harrastusmahdollisuuksia eri puolilla Suomea
- kehittää kulttuurin ja liikunnan toiminta- ja palvelumuotoja ja ympäristöjä siten, että erilaisten väestöryhmien tarpeet ja odotukset tulevat tunnistetuiksi ja otetuiksi huomioon
- vahvistaa resurssi- ja informaatio-ohjauksella nuorten osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja demokraatiataitoja
- vahvistaa kansalaisyhteiskunnan elinvoimaisuutta

Agenda 2030 tavoitteita, joita edistetään:

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Välillinen SDG

3.5 Seuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ja arvioi linjausten toteutumista sektorikohtaisesti ja yhteisesti koko hallinnonalalla.

Ministeriö seuraa ja arvioi hallinnonalansa virastojen ja laitosten sekä toimialojensa talous- ja informaatio-ohjauksessa Agenda 2030 -tavoitteiden toteutumista.

Ministeriö hyödyntää linjauksen toimeenpanossa ja seurannassa tutkimus-, selvitys- ja indikaattoritietoa. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoilla kehitetään kestäväan kehitykseen liittyviä indikaattoreita, missä otetaan huomioon koko valtioneuvoston piirissä tehtävä kestäväan kehityksen indikaattorityö.

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö